

กระบวนการสร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา* Community Networking Process for Develop Learners at Basic of Education According to the Buddhist Administrative Education

^{1*}สุภาพร กุลสุวรรณ, ¹สมศักดิ์ บุญปู้, ¹สิน งามประโคน และ ²ศิริพร ทั่นศรี
^{1*}Supaporn Kunsuwan, ¹Somsak Boonpoo, ¹Sin Ngamprakhon and
²Siriporn Thatsanasri

¹มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

²มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

²The Far Eastern University, Thailand.

^{1*}E-mail: Kunsuwan072@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอรูปแบบเครือข่ายชุมชนเพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักพุทธบริหารการศึกษา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีเครื่องมือวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์เนื้อหา การสนทนากลุ่ม และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิจัยพบว่า

รูปแบบเครือข่ายชุมชน เพื่อการพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา การสร้างเครือข่ายร่วมกับชุมชนเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้วยศีลมีบ้านเป็นแหล่งปลูกฝังโดยผู้ปกครอง เป็นตัวอย่างที่ดี ของผู้เรียน มีเวลาอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดี ฝึกให้ผู้เรียนมีความเคารพ ระเบียบวินัย อดทน ส่งเสริมให้กำลังใจแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันได้ โดยมีวัดร่วมสร้างเครือข่ายด้านสมาธิด้วยการปลูกฝังศีลธรรม จัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา สั่งสอนอบรมให้รู้เรื่อง บาป-บุญ-คุณ-โทษ ศีลธรรมที่พึงงาม ร่วมกับ บ้านและโรงเรียน โดยโรงเรียนมีกระบวนการสร้างและอบรมผู้เรียนให้เกิดปัญญาในการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน มีสติปัญญา ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการวัดและประเมินผลที่ถูกต้อง เมื่อเครือข่ายบรรจบรวมมือกัน เรียบร้อยแล้ว จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ควบคู่การปฏิบัติโดยยึดถือตามกระบวนการ B+P W+M S+W MODEL

คำสำคัญ: กระบวนการสร้างเครือข่ายชุมชน; พัฒนาผู้เรียน; พุทธบริหารการศึกษา

Abstract

This research aims to propose community network models for educational institutions for the development of learners. Secondary level in Buddhist Education Administration. Qualitative research with research tools, ie, content analysis interviews. Group discussion and expert seminars

The research found that

Community Network Format for Educational Institution for Student Development Secondary level in Buddhist Education Administration. Creating a network with the community to develop learners with the sacrament of home is a source of cultivated by the parents as a good example of the learner's time to teach good people. Train your students to be tolerant and disciplined. Encourage them to solve everyday problems. By building a network of meditation with training. Cultivate morality Organizing Buddhist Activities Training for the story. Sin - merit - you - punish Morality is good Together with home and school The school has a process to create and educate learners in the wisdom to solve everyday problems, and to promote learning by measuring and evaluating them correctly. Once the network has been cooperated, the learner will be able to learn in tandem with the B+P W+M S+W MODEL.

Keywords: Community Networking Process; Develop Learners; Buddhist Education Administration

บทนำ

การศึกษาถือเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติให้มีความรู้ ความสามารถในการเติบโตที่เป็นพลังของชาติที่ดีในอนาคตดังคำของพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงพระราชทานแก่คณะครูและนักเรียนที่ได้รับพระราชทานรางวัลฯ เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2524 อันเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษา เพราะเป็นปัจจัยให้เกิดความเจริญทั้งแก่ตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ประเทศที่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนา ทุกประเทศได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน หากสามารถใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนมีขีดความสามารถ มีศักยภาพเต็มสมบูรณ์ตามอัตภาพของแต่ละบุคคลแล้ว การพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติก็สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะมีทรัพยากรบุคคลที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สังคมโลกในอนาคตที่เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และเป็นสังคมแห่งปัญญา และหวังว่าการศึกษาก็คจะเป็นเส้นทางนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน ทำให้ประเทศไทยมีขีดความสามารถและมีศักยภาพสูงในการแข่งขันกับประเทศต่างๆ ในประชาคมโลก ในขณะที่เดียวกันก็สามารถรักษาคุณลักษณะ เอกลักษณ์ ศิลปะ วัฒนธรรม รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรมตามหลักศาสนา อันเป็นคุณลักษณะของความเป็นไทยให้ยั่งยืนต่อไปได้ แต่ประเทศไทยยังไม่สามารถใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้เต็มตามศักยภาพได้ ดังนั้น ทุกภาคส่วนในสังคมทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน จึงได้ร่วมผลักดันให้มีการปฏิรูปการศึกษา (The Ministry of Education, 2001; Sornpukde, Chatrpracheewin and Chaemchay, 2016).

การจัดการศึกษาของไทย รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยก็พยายามที่จะพัฒนาการศึกษาให้ทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก แต่ยังไม่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และเทคโนโลยี นอกจากนี้วิกฤติที่สำคัญระบบการศึกษาไทยคือความทุกข์ของผู้เรียน เนื่องจากเนื้อหาที่เรียนไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวันของเด็ก เด็กต้องจำใจเรียนเรื่องไกลตัว และมีความทุกข์เพราะต้องท่องจำตลอดเวลา ความทุกข์เกิดจากการเรียนทำให้เด็กมองว่าการเรียนไม่ใช่เรื่องสนุก ไม่มีความสุข ไม่น่าเรียน และในการสอบเข้าเรียนต่อทุกระดับเน้นเฉพาะความจำ ก็ยิ่งเพิ่มความเครียดให้เด็กมากขึ้น นับวันปัญหาเหล่านี้จะรุนแรงมากขึ้น จนกระทั่งกลายเป็นปัญหาใหญ่ของสังคมได้ (Kaewdang, 1998)

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มในอนาคต สะท้อนให้เห็นความเสี่ยงที่อาจเกิดทั้งการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง สถาบันทางสังคม และปัจเจกบุคคล จำเป็นต้องเตรียมคนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทั้งระดับโลกและภูมิภาคโดยเฉพาะในประชาคมอาเซียน ดังนั้น ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) (Sootpaisan, 2010) มุ่งเน้นการพัฒนาคนทุกช่วงวัยให้เข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืนให้มีความสำคัญกับการนำหลักคิดหลักปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเสริมสร้างศักยภาพของคนในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความเพียร มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งเสริมสร้าง

สภาพแวดล้อมในสังคม และหนุนเสริมสถาบันทางสังคมให้แข็งแกร่งและเอื้อต่อการพัฒนาคน จะเห็นได้ว่า แนวทางการจัดการศึกษาของไทยมุ่งพัฒนาคนในชาติให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ก้าวทัน การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในอนาคต พร้อมยึดหลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนาในสอตแทรกพัฒนาคน ชุมชน และสังคมในประเทศ สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและ มีความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานทางการศึกษาอื่นลักษณะความร่วมมือขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Chaemchoy & Usaho, 2012)

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศในปัจจุบันเพราะการศึกษาคือ กระบวนการเชิงคุณภาพ โดยการพัฒนาขีดความสามารถที่ติดตัวมาของมนุษย์แต่ละคนเป็นกระบวนการที่ ช่วยให้คนได้พัฒนาตัวเองในด้านต่างๆ ตลอดช่วงชีวิต เป็นการวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่างๆ ที่จะดำรงชีวิตและประกอบ ประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงรวมเป็นพลังสร้างสรรค์พัฒนาประเทศ การศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและประเทศ ทั้งนี้การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดวางแนวทางการศึกษาให้ ปรากฏขึ้นเป็นรูปธรรมอย่างจริงจัง ดังกล่าวไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 6 กำหนดไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติ ปัญญา ความรู้และมีคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (The Office of the National Education Committee, 1998) จึงส่งผลให้เกิดกระแสที่ สร้างความตื่นตัวและความเคลื่อนไหวในการดำเนินงานทั้งหน่วยงานองค์กรและบุคคลที่เกี่ยวข้อง สามารถ พัฒนางานตามภารกิจของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างต่อเนื่องเป็นวัฒนธรรมองค์กรได้อย่าง มีคุณภาพ (Petchaboon, Wongnaya, and Sompongtram, 2013)

ผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบอย่างใกล้ชิดต่อการจัดการ ศึกษาโดยตรงอันเป็นพื้นฐานการศึกษาทุกระดับซึ่งถือเป็นตัวจักรสำคัญในการควบคุมกำกับดูแล การจัดการ ศึกษาในโรงเรียน ยิ่งผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณลักษณะที่เหมาะสมในด้านต่างๆ เช่น ด้าน วิสัยทัศน์ ด้านภาวะผู้นำ ด้านวิชาการ และด้านบุคลิกภาพการบริหารงานในโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จ มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของทุกฝ่ายผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูต้องทำงานให้สัมพันธ์กันจึงจะทำให้การดำเนินการบริหารโรงเรียนมี ประสิทธิภาพบรรลุตามเป้าหมายงานบริหารโรงเรียน เป็นงานหนักที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องใช้ทั้งศาสตร์ และศิลป์ในการบริหารงาน ผู้บริหารที่จะประสบผลสำเร็จคือผู้ บริหารที่สามารถนำเอาความรู้ความสามารถ ของผู้ได้บังคับบัญชาแต่ละคนมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในระยะเวลา และทรัพยากรที่จำกัด ซึ่งจะเป็นผลดี โดยส่วนรวมหากคุณลักษณะของผู้บริหารเป็นที่ยอมรับของครูผู้สอน ก็จะทำให้ได้รับความร่วมมือในการ ปฏิบัติงานช่วยให้โรงเรียนประสบความสำเร็จในการพัฒนาการศึกษาได้ตามเป้าหมาย

ดังนั้น การสร้างเครือข่ายชุมชนสำหรับสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียนซึ่งจะต้องอาศัยซึ่งกันและกันในการอยู่ร่วมกัน พัฒนาเด็กและเยาวชนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน ส่งผลให้เด็กและเยาวชนเป็นคนดีของสังคมในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเสนอรูปแบบกระบวนการสร้างเครือข่ายชุมชน เพื่อการพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเป็นการวิจัยเชิงเอกสาร ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการสร้างกระบวนการสร้างเครือข่ายชุมชน เพื่อการพัฒนาผู้เรียน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการออกแบบสอบถาม ไปยังเจ้าคณะพระสังฆาธิการ 10 รูป นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 2 ท่าน นายกเทศบาล/ องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 15 ท่าน ประธานกรรมการสถานศึกษาในเขตพื้นที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 7 ท่าน รวม 14 รูป/คนที่ หัวข้อหลักพุทธธรรมในการสร้างเครือข่ายชุมชนตามหลักไตรสิกขา

2) การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลด้านหลักการ การสร้างเครือข่ายชุมชน เพื่อพัฒนาผู้เรียนจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อศึกษาถึงกระบวนการสร้างเครือข่ายชุมชน เพื่อพัฒนาผู้เรียน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา

3) การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิ, ผู้บริหารโรงเรียน, ผู้นำชุมชน เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายชุมชน เพื่อการพัฒนาผู้เรียน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา

4) วิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่ได้จากกระบวนการข้างต้น โดยใช้หลัก SWOT Analysis เพื่อนำผลที่วิเคราะห์การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของนักเรียน

ผลการวิจัย

1. กระบวนการสร้างเครือข่ายชุมชน เพื่อพัฒนาผู้เรียน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1) ด้านเนื้อหา

จุดแข็ง คือ มีเนื้อหาจากกระทรวงศึกษาธิการที่ชัดเจน มีแหล่งของประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่เป็นรูปธรรม สามารถเรียนรู้ได้ในชุมชน บ้าน วัด และโรงเรียนมีการสร้างเครือข่ายในการพัฒนาเนื้อหาสำหรับนักเรียน

โอกาส คือ กระทรวงศึกษาธิการนำเนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับภูมิปัญญา วัฒนธรรม และประเพณีบรรจุเป็นหลักสูตรแกนกลาง บ้านวัดและโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเนื้อหาการเรียนสำหรับนักเรียน

กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายในชุมชนเพื่อพัฒนาผู้เรียนเชิงรุก คือ บ้าน ใช้นักปราชญ์ท้องถิ่นในการร่วมมือพัฒนาเนื้อหาการสอน วัด อาศัยพระสงฆ์ฆาธิการและนักปราชญ์ช่วยส่งเสริมความรู้ในเนื้อหาโรงเรียน ผู้บริหารและครูเป็นผู้ขับเคลื่อนการกำหนดแผน ภาระงานพัฒนาเนื้อหาการเรียนสอนตามไตรสิกขา

2) ด้านการเรียนการสอน

จุดแข็ง คือ มีกิจกรรมสอดคล้องกับผู้เรียน จัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนที่หลากหลาย

โอกาส คือ บ้าน วัด โรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ มีแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและในจังหวัดที่หลากหลายส่งเสริมการเรียนการสอน

กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายในชุมชนเพื่อพัฒนาผู้เรียนเชิงรุก คือ บ้าน ใช้นักปราชญ์ท้องถิ่นในการร่วมมือพัฒนาสอนผู้เรียนโดยอาศัย ผู้ปกครอง ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด ช่วยสอนความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิต วัด อาศัยพระสงฆ์ฆาธิการและนักปราชญ์ช่วยส่งเสริมความรู้ในการสอนในโรงเรียน และโรงเรียน ผู้บริหารและครูเป็นผู้สอนนักเรียนโดยอาศัยความร่วมมือของบ้าน และวัดเพื่อพัฒนาผู้เรียน

3) ด้านการใช้สื่อ

จุดแข็ง คือ มีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายและทันสมัยด้วยเทคโนโลยี มีการส่งเสริมสื่อการเรียนการสอนจากบ้าน วัด และโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

โอกาส คือ มีการพัฒนาสื่อจากบ้านวัดและโรงเรียนให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน มีสื่อจากสภาพจริงจากบ้าน วัด และโรงเรียน

กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายในชุมชนเพื่อพัฒนาผู้เรียนเชิงรุก คือ บ้าน ใช้นักปราชญ์ท้องถิ่น เป็นสื่อกลางในการพัฒนาผู้เรียนในเชิงประจักษ์ สัมผัสการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างใกล้ชิด วัด อาศัยพระสงฆ์ฆาติการ และพระภิกษุ สามเณร สถานที่ วัดอุบลปรุ อโบล พระพุทธรูป ศาสนธรรมและศาสนวัตถุและศาสนบุคคล เป็นสื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน และโรงเรียน ผู้บริหารและครูเป็นผู้จัดสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบ้าน วัดมีสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่หลากหลายประเภท

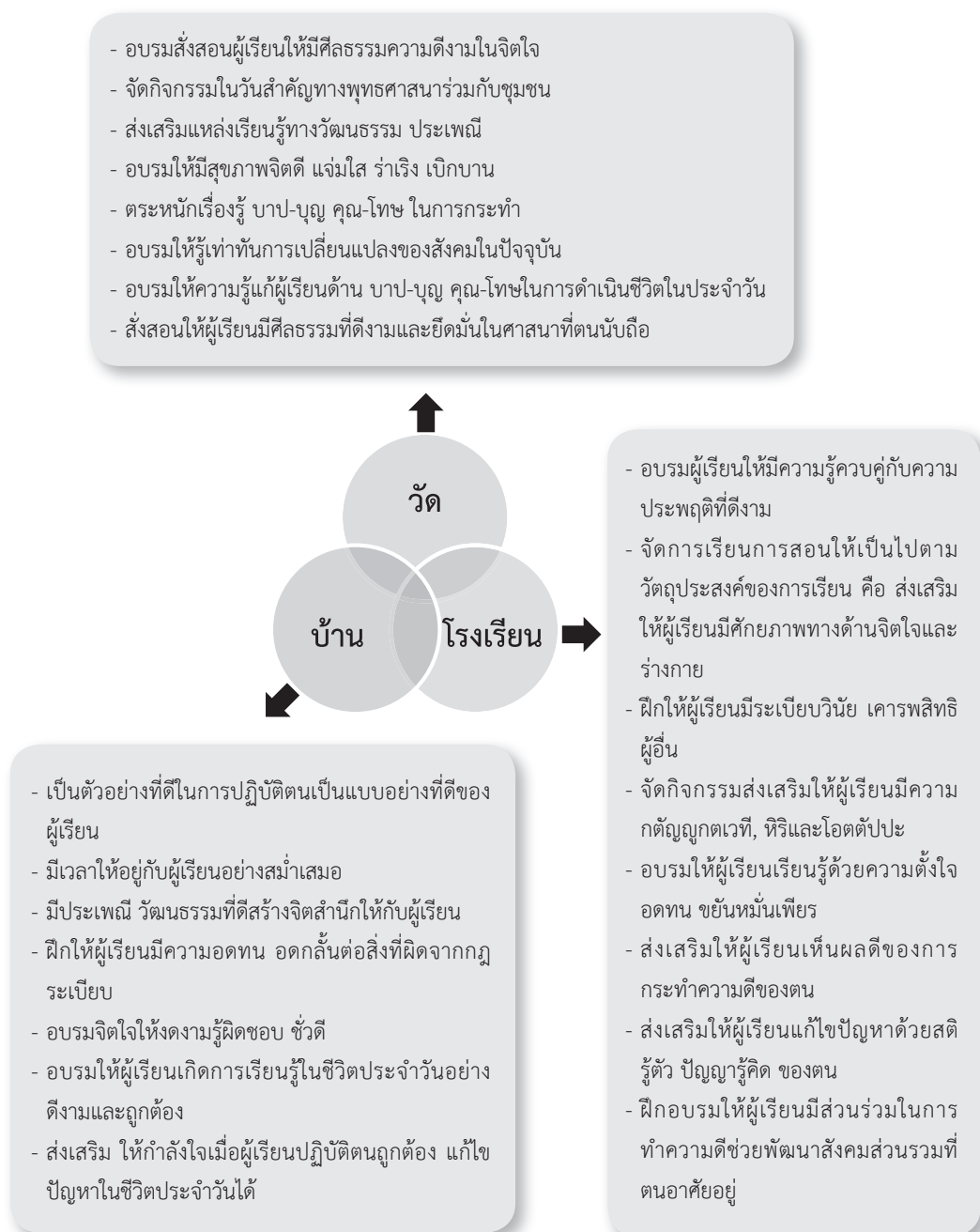
4) ด้านวัดและประเพณีผล

จุดแข็ง คือ มีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายและทันสมัยด้วยเทคโนโลยี มีการส่งเสริมสื่อการเรียนการสอนจากบ้าน วัด และโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โอกาส คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการสนับสนุนกระบวนการวัดและประเพณีผลที่พัฒนาผู้เรียน บ้าน วัด และโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเพณีผล

กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายในชุมชนเพื่อพัฒนาผู้เรียนเชิงรุก คือ บ้าน ใช้นักปราชญ์ท้องถิ่นในการร่วมมือสะท้อนพฤติกรรมนักเรียน วัด พระสงฆ์ฆาติการและพระภิกษุ สามเณร ช่วยเสนอแนะการพัฒนาผู้เรียนได้เป็นอย่างดี โรงเรียน ผู้บริหารและครูเป็นผู้ทำหน้าที่ติดตามวัดและประเพณีผลการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างใกล้ชิดโดยปรับปรุงจากผลการสะท้อนจากเครือข่าย

รูปแบบเครือข่ายชุมชนสำหรับสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา

ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาลักษณะ แนวคิด ทฤษฎี การสร้างเครือข่ายชุมชน เพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายชุมชน เพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา นำมาเสนอเป็นรูปแบบเครือข่ายชุมชนสำหรับสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาผู้เรียน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา (ฉบับร่าง) ดังภาพ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบเครือข่ายชุมชนสำหรับสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักพุทธบริหารการศึกษา (ฉบับร่าง)

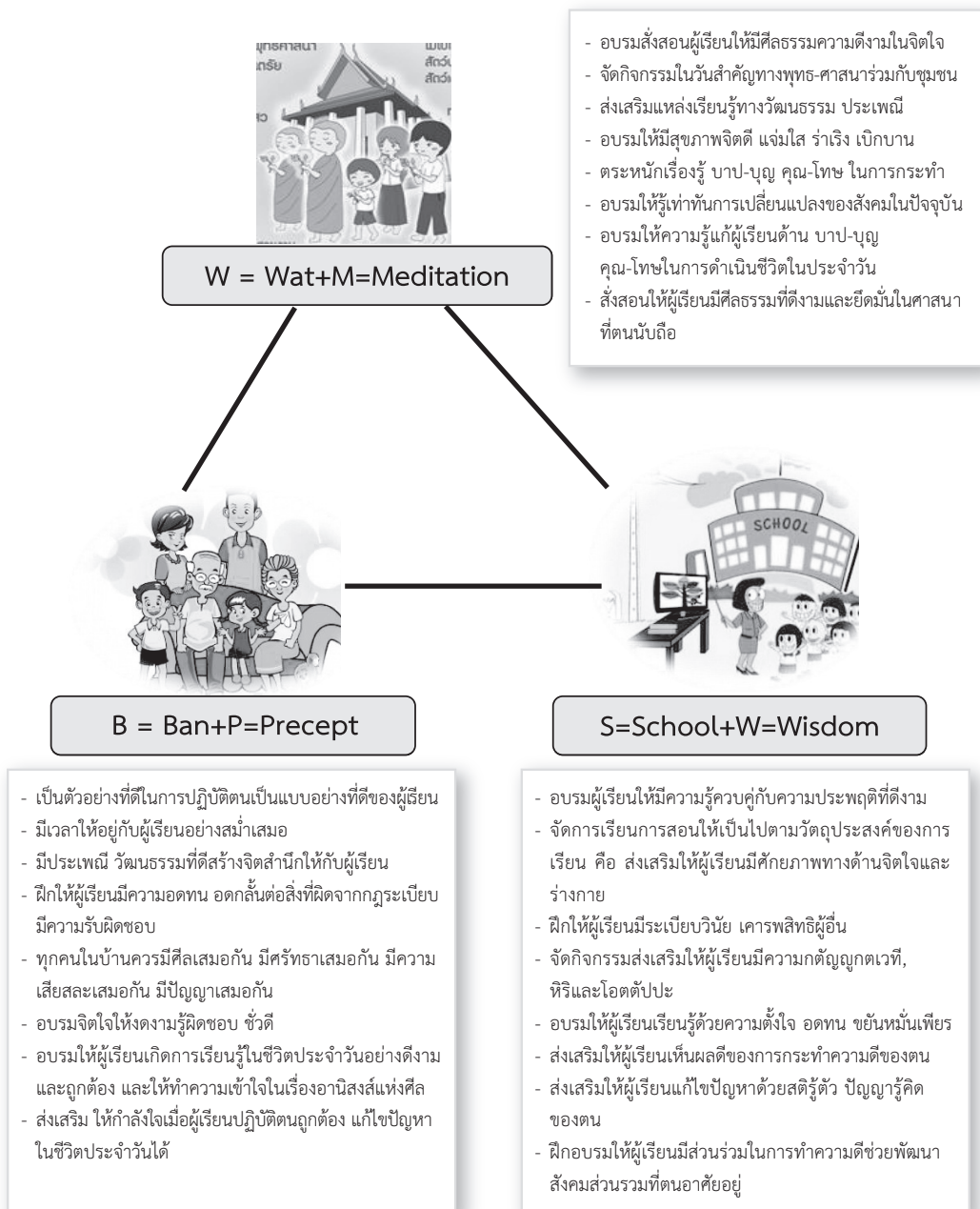
ผู้วิจัยสรุปผลการนำเสนอรูปแบบเครือข่ายชุมชนสำหรับสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นรูปแบบเครือข่ายชุมชนสำหรับสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา (ฉบับสมบูรณ์) ดังภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 รูปแบบเครือข่ายชุมชนสำหรับสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาผู้เรียน

องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ การนำเสนอกระบวนการสร้างเครือข่ายชุมชน เพื่อพัฒนาผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักพุทธบริหารการศึกษา B+P W+M S+W MODEL ดังแสดงในภาพที่ 3 ดังนี้

ภาพที่ 3 B+P W+M S+W MODEL

สามารถอธิบาย B+P W+M S+W MODEL ได้ดังต่อไปนี้

B = Ban บ้าน และ P=Precept ศีล มีกระบวนการสร้างเครือข่ายร่วมกับชุมชนเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้วยศีล ได้แก่

- 1) เป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้เรียน
- 2) มีเวลาให้อยู่กับผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ
- 3) มีประเพณี วัฒนธรรมที่ดีสร้างจิตสำนึกให้กับผู้เรียน
- 4) ฝึกให้ผู้เรียนมีความอดทน อดกลั้นต่อสิ่งที่ผิดจากกฎระเบียบ มีความรับผิดชอบ
- 5) อบรมจิตใจให้คงามรู้ผิดชอบ ชั่วดี
- 6) ทุกคนในบ้านควรมีศีลเสมอกัน มีศรัทธาเสมอกัน มีความเสียสละเสมอกัน มีปัญญาเสมอกัน
- 7) อบรมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในชีวิตประจำวันอย่างตั้งงามและถูกต้อง และให้ทำความเข้าใจในเรื่องอาณิสสแห่งศีล
- 8) ส่งเสริม ให้กำลังใจเมื่อผู้เรียนปฏิบัติตนถูกต้อง แก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันได้

W = Wat วัด และ M=Meditation สมาธิ มีกระบวนการสร้างเครือข่ายร่วมกับชุมชนเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้วยสมาธิ ได้แก่

- 1) อบรมสั่งสอนผู้เรียนให้มีศีลธรรมความดีงามในจิตใจ
- 2) จัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพุทธศาสนาร่วมกับชุมชน
- 3) ส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ประเพณี
- 4) อบรมให้มีสุขภาพจิตดี แจ่มใส ร่าเริง เบิกบาน
- 5) ตระหนักเรื่องรู้ บาป-บุญ คุณ-โทษ ในการกระทำ
- 6) อบรมให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน
- 7) อบรมให้ความรู้แก่ผู้เรียนด้าน บาป-บุญ คุณ-โทษในการดำเนินชีวิตประจำวัน
- 8) สั่งสอนให้ผู้เรียนมีศีลธรรมที่ดีงามและยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือ

S = School โรงเรียน และ W=Wisdom ปัญญา มีกระบวนการสร้างเครือข่ายร่วมกับชุมชนเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้วยปัญญา ได้แก่

- 1) อบรมผู้เรียนให้มีความรู้ควบคู่กับความประพฤติที่ดีงาม
- 2) จัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียน คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีศักยภาพทางด้านจิตใจและร่างกาย
- 3) ฝึกให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย เคารพสิทธิผู้อื่น
- 4) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกตัญญูกตเวที, หิริและโอตตปละ
- 5) อบรมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความตั้งใจ อดทน ขยันหมั่นเพียร

- 6) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นผลดีของการกระทำความดีของตน
- 7) ส่งเสริมให้ผู้เรียนแก้ไขปัญหาด้วยสติรู้ตัว ปัญญา รู้คิด ของตน
- 8) ฝึกอบรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำความดีช่วยพัฒนาสังคมส่วนรวมที่ตนอาศัยอยู่

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยเสนอข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ด้านเนื้อหา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการจัดเนื้อหาที่เน้นสอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่น และบ้าน วัดและโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร
2. ด้านการเรียนการสอน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้โดยเชื่อมโยงกับเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน
4. ด้านการวัดและประเมินผล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการวัดและประเมินผลที่เน้นผู้เรียนมีส่วนร่วมและบ้าน วัดและโรงเรียนมีกระบวนการวัดและประเมินผลร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จึงควรมีการนำเรื่องกระบวนการสร้างเครือข่ายชุมชน เพื่อพัฒนาผู้เรียน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักพุทธบริหารการศึกษาไปทำการวิจัยเชิงปริมาณหรือเชิงผสมผสานวิธี
2. ควรมีการทำการวิจัยในประเด็นรูปแบบการสร้างเครือข่ายชุมชน เพื่อพัฒนาผู้เรียน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักพุทธบริหารการศึกษา

References

- Chaemchoy, S. and Usaho, C. (2012). The Career Education Approach in Basic Education: Thanom Ras Bumrung School. *Journal of Education Khon Kaen University*, 35(1), 100-110.
- Kaewdang, R. (1998). *Thailand Education Revolution*. (6th ed.). Bangkok: Phikhanek.
- Petchaboon, J., Wongnaya, S. and Sompongdam, C. (2013). Strategies for Internal Quality Assurance System of Primary Schools under Kamphaengphet Primary Educational Service Area 1 and 2. *Journal of Education Naresuan University*, 15(1), 70-80.
- Sootpaisan. (2010). *The national Economic and Social Development Plan, Vol 11 (B.E.2555-2559)*. Bangkok: Sootpaisan.
- Sornpukde, B., Chatrupracheewin, C. and Chaemchoy, S. (2016). Model of a Collaboration Network for the Development of Educational Management of Municipal Schools. *Journal of Education Naresuan University*, 8(4), 99-112.
- The Ministry of Education (2001). *Education Reform Advances with Confidence*. Bangkok: the Religious Publishers
- The Office of the National Education Committee. (1998). *The National Education Act B.E. 2542*. Bangkok: Prigwang Graphic.